

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.
"כך הוא אומר:
"כי בר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

במפרשים

יו"ל ט"ו ממושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8581440 * סקב: 08-8503835

פרשת לך לך

שנת השס"ג

א. רש"י הורש

פרק יב, פסוק ה'

ואח הנפש אשר זכו בחייו...
עשה בנורא. קמתי או בשטעות הקיני אינה תלויה בפעל עשה, אלא כממשא שבצדו. כבודו, חיליו וכו'. ואילו כאן אמרש הוא נעשה. ו"עשה" הוא אפוא ברעח חזיקו ליצור, לברוא מחדש (בראשית דבה לג, כא). הוטרותו ש"נעשו מחדש" על ידי אביהם היו בני בתי ועכוזיו והם נלקו אליו גם מבחינה רוחניתו הבר זה נראה באלוהיו עבו אברהם, שהיה גור צדקי כהלכה. אברהם השפיע על הנלויים אליו, והם נתקשרו אליו לצדו; והחיבוט ההשפעה היאת לחברות אגב השפעה עם פרשת ליט: בחמילה, גם לוש הושפע על ידי אברהם, אך לא התקשר אליו לחביו.
הם יצאו ללכת ארצה מצרן: ה' אמר אל אברהם, לך לך ויקדו ממולדתך, הוא הוסיף: אל הארץ אשר אראך. מפרשים בדרך כלל: אל הארץ אשר אראך לך, אולם, במים מקום אין אראך. מפרש כן: ששמו המיד כמשמעו מלצון ראיהו, זה ועוד: או אפשר לצנות על דמיון לך אל המקום אשר אקבע לך, שכן יהיה עליו להטחין עד שיאמר לה לאיזה בריה ילך, כביכול, כיהי ידע אברהם, באיזה שער יצא יחידיו? אמר: שעתה המציה החיובית לא היתה אלא: לך לך, למקום אשר תבחר, לך עד שתגיע למקום, כי אודיע לך על ימי סימן בראה לעיני, ששם עליך להישאה אברהם המליט סרעתו ללכת ארצה כנען, אם נזכור את משמעות הארץ הואת בנין, מה ראו אברהם הורח ללכת ארצה כנען.

אין כנען היתה כרשיה בני חט, — המיפחת שכין בני חט ואף על פי בן מצאנו בארץ הזאת את מלכיה צדק מלך שנסג וססורת היא כידונו, שמלכיו צדק הוא שם בן נח (נורים לב ע"ב), מלצאת אימר: בארץ כנען נותרו האנשים ששמרו על דעה זו בכל סהרחה, וססורת אחיה כידונו: ברה המגידה, — בו עשה אברהם את מצשה העקידה, וכו' נבנה אחר כך המזבח ומקדשו, — שם הקריבו גם נח והבל (ע"י בראשית דבה לג, ח) ולדעת חז"ל: משם, ממקום הכפרה, — היה אומר: בן המקום, בו האדם נולד מאיר מחדש מבחינה רוחנית סוסרית, — משם לוקח הנפשו ליצירת גופו של אדם הראשון (בראשית דבה יד, טז) אם (נרף את כל מלה נמצא: אברהם נמלט מארץ נשורים, שכן היה בדרך באמלנתו, ושירי הכשדים ובטריקים ראו בו סכנה לעצמם, היה זה משוא רק סכנה שהוא פנה אל המקום בו התהלכו בני האדם, בערות קרובים אל זה, נמשו כלחה אל הארץ הזאת — כשל עברת ההיסטוריו ואילי גם כשל סיבה הפיסי.

שאלות

1. מה הקושי באשורי קטצ הראשון?
2. איך פרשנו מסקירו?
3. התוכל להצביע על אופנים שונים של הסגל "צפה"?
4. מה בריוק היה ציווי הקס"ה בקשר להליכותו?
5. איך פרשנו אמין את ציון "אראק" לצומת הסירוש במקופל?
6. מה היו שיקוליו של אברהם לעכב דוקא לכנען?
7. מה חישש אברהם לעצת פרשנו?
8. האם מצא מכל זאת משהו?

2/1

13

ב. אור-החיים.

פרק י"ב פסוק ז': (ז) ונראו ה' אל וגו' ויבן שם וגו'. פונת הקחוב להודיע השלגה חבת אברהם בקונו כי ה' נגלה אליו ובשרו פורע ובתנינת הארץ והוא לא התקייב בשלגת בו קשלות טובהה לכלום בערף שמרתו בגלוי שקינתו ותפרף אליו לקיים מה שצאקתו ואלוים מה שבע שקתוה את שניד, והוא אומר ויבן שם מזבחת לה' הוצמד אליו קאן פרש סבת שקחתו אשר עליה קנה מקבוח הוא לצד טראוהו יחברף אליו ויבן. ינה אוח לבניו בכה סתם אשר תרחיקו משק המצד בערף משק התורה ותקצות, וצא וקמד סבן עזאי (דגמט סג) בטענהו יסה אעשה ותקשי משקה פתורה:

אלות

1. לכאורה מה הקושי עליו טרשנו מנסה למסיד?
2. מהי הסכנות המסוים כאן הקב"ה, מה בן ואיק תן קשורות הדדית?
3. אפרהע הצדיק מהו רוחני ומרוחם, מנין לטרשנו זאת ואיק זה התבטא אצל אפרהע?
4. מה אמר המלך מלמח?
5. מה בדיוק קרה אצל בן עזאי ואיק זה שייק לכאן?

* * *

ג. כלי יקר.

פרק י"ב פסוק ז': וירא ה' אל אברם. מה שלא נראה אליו ה' עוד כשאמר לו לך מארבר למי שאו היה עדין בחוף לארץ מדעת הרב אבן עזרא ובחוף לארץ אין שכינתו יחברך נגלה וראיה טינה ואם כן לא נראה אליו שם ה' במראה בו אם קול דברים לבד היה שכימ, ועל בן לא בנה שם מזבח כי לא בנה מזבח רק לה' הנראה אליו אכל בעור שלא היה נראה אליו לא רצה לבנות מזבח במקום שאין השכינה שורה וזהו שנאמר במשה כי יאמרו לא נראה אליך ה' כי אין דרכו להתראות בחוף לארץ יבנה יכחישו לומר שגם קולו לא שמעם.

אלות

1. מה הקושי של טרשנו ומתי תוספתו?
2. תוספה זו הינה צקרנות ואורבת, טרשנו מנסה למוכיחם, איך?
3. מיכן לא טנה מלמח?
4. מה בדיוק קרה אצל משה?

* * *

ד. בכור שור.

פרק י"ב פסוקים וי-ט"ו: (ה) ויבן שם מזבח. לעבוד ולהודות למי שנתן לו מוצת טיבה נואתי, ומיהו לא אמר הקביה לגור בארץ הזאה, דאמ"כ לא היה גולך מצרימה, אלא בני שגראה סקים לומר: כאן חובל לדור. (ו) וידד [אברם] מצרימה: שאין ריך להיות שם רעב, מפני שגילוב הוא משיקה את הארץ, ואין חרששין לעצידות גשמים. (זא) הנה נא ידעתי כי אשה וגו', הנה ירצתי על כי אשה יפת-טראה אתי כי כאשר יראו אותך המצרים וגו'.

31

133

(יג) אמרי נא אחי את. ותעשי לי שתי טובות, אחת שיטיבו לי, ספני שאנן קרובתי, ועוד שתחיי נפשי בגללך. אבל אם תאמרי איני לא אשתו ולא קרובתי, נהי שחיייה נפשי ולא יטיבו לי.

(יד) יראו המגרים, דאומחי, ושיכחו אותה, עד שבאו גם השדים לראותה, והשדים הללו אחר אל פרעה, ושלה ולקחה ולא ברק אחריה, אלא שטפ סן שריו כי אפי להם יאחזתי היא י ולכך לקח מיד, כי לא היה ראוי שיכא אליו סאנר מאת הקביה.

(טו) ותקח האשה בית פרעה. כלומר: לבית הובאה, ולא למטחו, כי קפצו עליה מיד ישריו ונצטו עד שלא היה ראוי לא לה ולא לאחות, ולא הוצרך לפרש כי יולא קרב אליה.

שאלות

1. מה הקושי בסטוק ו' ומהי תשובתו, התוכל להמיר צור דזמא לאמרת כנס?
2. מהי סיבות לפרשנו לפרנות המזכה, מה הן ומה התכלת סיומתן?
3. פרשנו צונה בעקביים על קושי שמתחיל לו, מהו בקושי ומהי תשובתו המקורית?
4. מה הוא צונה בדבריו על סטוק יוד?
5. מה בדיוק פיקש אפרהם אשרה לבי דברי פרשנו פסטוקים יא' יוד?
6. מהו חידושו פסטוק יוד?
7. מאיזו פעיה רוצה פרשנו להוציאנו פטירושו לפסטוק טו?

* * *

ה. העמק דבר.

פרק יב' פסוקים י-יא.

(י) כי כבר הרעב בארץ - ככל המשוב להודיע על שד שהיה אמר לפחדול למכור לכתו ולצמותו מה עשה עד שתחיל מכר עליו הרעב, ואי קיים בטמנו: רבני בעיר - כפי רובך גדלי' גפ' המגפ. ויהי כזה נסיון לה"א שלא הקפיד ללא הכין סכך הוא פגת ה' והצטו. ולא שהצטו ז"ל שכתב שמתחילה היה שיהיה לו לפנות מה' - דודאי כמת כל האכסר אבל כך עלה במחשבתו לגיו יח' - ואין להכחש על שהניע הרעב לגלל הפדיעה בטביל איהם הכלית להכרחם וזרעו. עודאי כך הוא המדה אשר בהכלית הטולם היא בטביל איהו לייק. והיינו דאי ביבמות ב"ב אין סודענות בזה לשום לאו בטביל ישראל וכו' וכו' לפון כלן כל' ה' עמ"כ שביקר הרעב לא היה בטביל נסיון לאו להכלית אשר - וכן ממילא היה כזה נסיון :

(יא) לבוא מצרימה - כהיונו הולך אל הארץ שראה ברוס"ק ומכלל בדבר ה' אל הארץ אשר לך - הי' בכות בדבר ה' ומקילך לארץ - ומכש"כ מי שיגט בלשמו ואין לך קללה יותר מה - אבל כהיונו הולך למצרים או לפי' יושב בארץ שלששים לא היה מוכנסה נסידום - הי' ירח מבכ"ג - ואם ירלה סקצ"ה להשגיח עליו גם עכ הלא יכול לסגול את צדה המעירים גם בלשמו אחוהי היא - וכאשר בלשמו כן הי' - ויותר מנולר ברוס"ק ס"ס תודיע שראה מלמד הולך לשמור את צדה - ודקדק ז"ל בלשון למען ייטב לי ולא אשר ייפיעו לי הלא קאי על המלך - וכן ירח משכנה נספו - ובה שלל ירח כהיונו עמרתו הוא נסיום ספי' בחכמה עמ. לשכל ומחלל והיו אומרים עליו - ונס זה דלג בהרמזי' ז"ל שהגיש על ח"ס עין לשדה בוס :

שאלות

1. אינה קושי מוצא פרשנו עליו הוא מנסה להשיב פראשית דבריו?
2. מהי דרך בהתנהגות הרצויה - לרצתו - מאצפי חידום כאלה?
3. מה - לרצתו - היה הנסיון לאפרהם?
4. מהי דעת הרמב"ן ומה פרשנו אינו מסכים לה?
5. תוק כדי כק מצלה פרשנו שאלה עקרונות ויסודית פדבר ומארת היסודית ואופן הפעלתם ונטיצתם, התוכל לנסות להספיר?
6. פניאורו לפסטוק יא' מצלה פרשנו כמה תמיהות, התוכל להספירן?
7. היכן ולמה סחד אפרהם ומה עשה לאור זה?
8. היכן היה אפרהם פטוח ולמה?
9. שום פרשנו חולק על רמב"ן, פמה?

* * *

4/100

131

ו. הכתב והקבלה.

פרק יב' פסוק יא': ויט העה נא ידעתי. אנה נח ציוע בטעם עס להלח על יסך, ידעתי אז ימים רבים כי יפת תכלה את (כס"י). להגידו חלה ידעתי נסרד חן סנה על ונסונג עם כי חסה, דה חיש לתי הסעס, דחלה ידעתי חיעסס צדק. גם לח ידעתי לבוין ענין סדלוגה בלסין סנה על, לכן ביל כי חלה ידעתי כוח מענין ידע חדע פרי הלךך (מעלי ב"ז) עסעסו נחישת חרעס על הדגה וסיעת סונה ונסעסנה להצביע עליו היסב (בעדלשכטי, בעדלשכטי, אייטענדיקאס). בלסין סעלמוד יסב דעחסי ומדכס, וטעס אנה נח ידעתי. עתה ציוע הסעס חלתי וסכרס לחס דעתי ונסעסנתי חין לחטיב (חין חיקסס וון בעדלשכטי חין, בעדלשכטי, אייטענדיקאס) וחנלס סיעת דכר דה חלחנ, כי חסה תר, וסרע תר, כלומר יען חיעסס חחלס חס ניקל יסונב חרה בין עסוסי חנה וסכנו לחסי, חלה כי חעלה יען על חסנה, כמו כי עקית חזה חרוב חסה, כי חעסעס לוקול לחתך לחודס חלדמס, חעס"י וסעסחיסה חס חטת סכזעסות עוים חלרוד לכן חקדעס לחטיהם חלה כי, כן חלן חידתי סיה חנה לחטיה חקדעס לחטי חלה כי:

שאלות:

1. עס אינע קושי חנסה סרשננו להחמוצי ספואו לפרש דערי"ו כאן?
2. למה הוא אינו מסכים עם רש"י?
3. מהו סידורו הוא?
4. איך הוא מסביר כאן את השימוש במלת: ידעתי?
